

UYUSHGAN JINOIY GURUHLAR JINOIY UYUSHMALAR FOSH ETISH VA OLDINI OLISH

Mamatqulov Jaloliddin Baxodir o'g'li

304-gurux kursanti

Annotatsiya: Uyushgan jinoiy guruxlar jinoiy uyushmalar fosh etish va oldini olish chora-tadbirlari amalga oshirilishi kerak bo'lgan ishlar, jinoiy guruhlarni aniqlash va oldini olish chora-tadbirlarini o'zida mujassam etgan ko'p qirrali yondashuv, jinoyatchilikga qarshi kurash haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: jinoiy guruhlari, jinoyat, qonun, jamiyat, huquq, tergov.

Uyushgan jinoiy guruhlari va jinoiy tashkilotlar butun dunyo bo'ylab jamiyatlar uchun katta xavf tug'dirib, qonun ustuvorligiga putur yetkazuvchi, jamoat xavfsizligiga putur yetkazuvchi va institutlar yaxlitligiga putur yetkazuvchi keng ko'lamli noqonuniy faoliyat bilan shug'ullanadi. Bu tuzilmalar murakkab tarmoqlar, resurslar va metodologiyalar bilan ishlaydi, bu ularni huquqni muhofaza qilish idoralari va hukumatlar uchun raqibga aylantiradi. Ushbu jinoiy tashkilotlar bilan samarali kurashish va ularni yo'q qilish uchun ta'sir qilish va oldini olish strategiyalariga e'tibor qaratish zarur. Ta'sir qilish razvedka ma'lumotlarini yig'ish, tergov qilish va hamkorlik qilish orqali uyushgan jinoyatchilik tarmoqlarini aniqlash, kuzatish va buzishni o'z ichiga oladi. Boshqa tomondan, oldini olish jinoiy xatti-harakatlarning asosiy sabablarini bartaraf etish, ushbu guruhlarning faoliyat yuritishi uchun sharoitlarni buzish va jamiyatning uyushgan jinoyatchilik tahdidlariga qarshi chidamliligini oshirishga qaratilgan. Aniqlash va oldini olish chora-tadbirlarini o'zida mujassam etgan ko'p qirrali yondashuvni amalga oshirish orqali davlat organlari uyushgan jinoyatchilikka qarshi kurashish, jamoat xavfsizligini ta'minlash va jamiyatlar farovonligini himoya qilish bo'yicha o'z salohiyatini oshirishi mumkin. Bu uyushgan jinoiy guruhlari qo'yayotgan murakkab muammolarni hal qilish uchun huquq-tartibot idoralari, siyosatchilar, fuqarolik jamiyati tashkilotlari va xalqaro hamkorlarni o'z ichiga olgan muvofiqlashtirilgan sa'y-harakatlarni talab qiladi. Uyushgan jinoiy guruhlari va jinoiy uyushmalar butun dunyo bo'ylab huquqni muhofaza qiluvchi idoralar va jamiyatlar uchun jiddiy muammo tug'dirmoqda. Murakkab tarmoqlar, resurslar va strategiyalarga ega bo'lgan ushbu subyektlar giyohvand moddalar savdosi va odam kontrabandasidan tortib, pul yuvish va tovlamachilikgacha bo'lgan keng ko'lamli noqonuniy faoliyat bilan shug'ullanadi. Bunday jinoiy tashkilotlarga qarshi samarali kurashish va ularni yo'q qilish uchun ham aniqlash, ham ularning oldini olishga qaratilgan ko'p qirrali yondashuv zarur. Uyushgan jinoiy guruhlarni aniqlash ko'pincha razvedka ma'lumotlarini to'plash, kuzatish va huquqni muhofaza qilish

organlari o'rtasidagi hamkorlikka tayanadi. Ilg'or texnologiyalar, ma'lumotlarni tahlil qilish va tergov usullaridan foydalangan holda, rasmiylar ushbu jinoiy tarmoqlarning asosiy a'zolari, operatsiyalari va aloqalarini aniqlashlari mumkin. Bundan tashqari, xalqaro agentliklar bilan mustahkam hamkorlik aloqalarini o'rnatish, chegaralar bo'ylab ma'lumot almashish va ixtisoslashgan bo'linmalar tajribasidan foydalanish ushbu guruhlar faoliyatini kuzatish va monitoring qilish qobiliyatini oshirishi mumkin. Uyushgan jinoyatchilikning oldini olish jinoiy xatti-harakatlarning asosiy sabablariga qaratilgan faol va yaxlit strategiyani talab qiladi va bu guruhlarning rivojlanishi uchun sharoitlarni buzadi. Jamoatchilik politsiyasi, ta'lim va ijtimoiy dasturlarga sarmoya kiritish jinoiy uyushmalar shakllanishiga yordam beradigan asosiy ijtimoiy-iqtisodiy omillarni hal qilishga yordam beradi. Xavf ostida bo'lgan shaxslarga muqobil yo'llar, qo'llab-quvvatlash tizimlari va reabilitatsiya imkoniyatlari bilan ta'minlash orqali hokimiyat uyushgan jinoyatchilikka qo'shilish jozibadorligini kamaytirishi va yangi a'zolarini yollashning oldini olishi mumkin. Qolaversa, jinoiy guruhlar va birlashmalar tarqalishining oldini olishda qonunchilik bazasi va qonunchilik muhim rol o'ynaydi. Jinoiy daromadlarni legallashtirishga qarshi kuchli chora-tadbirlarni amalga oshirish, aktivlarni musodara qilish to'g'risidagi qonunlarni kuchaytirish va uyushgan jinoyatchilikka qarshi jinoyatlar uchun jazolarni kuchaytirish jismoniy shaxslarni noqonuniy faoliyat bilan shug'ullanishdan to'xtatishi va jinoiy tashkilotlarning faoliyat qobiliyatini cheklashi mumkin. Uyushgan jinoyatchilik faoliyati uchun dushmanlik muhitini yaratib, hokimiyat ularning moliyaviy tarmoqlarini buzishi, ta'sirini susaytirishi va oxir-oqibat yo'q qilinishiga yordam berishi mumkin. Xalqaro hamkorlik va axborot almashish uyushgan jinoyatchilikka qarshi kurashning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. O'zaro huquqiy yordam shartnomalari, ekstraditsiya to'g'risidagi shartnomalar va qo'shma ishchi guruhlarini tuzish orqali davlatlar transmilliy jinoiy guruhlarini tergov qilish, jinoiy javobgarlikka tortish va yo'q qilish bo'yicha sa'y-harakatlarini muvofiqlashtirishi mumkin. Global miqyosdagi hamkorlik huquqni muhofaza qilish organlariga resurslar, tajriba va razvedka ma'lumotlarini birlashtirishga imkon beradi, bu esa uyushgan jinoyatchilik sindikatlari faoliyatini to'xtatishda yanada samarali operatsiyalar va muvaffaqiyatli natijalarga olib keladi.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, uyushgan jinoiy guruhlar va birlashmalarni aniqlash va ularning oldini olish huquqni qo'llash strategiyasi, profilaktika choralari, jamoatchilik ishtiroki, huquqiy islohotlar va xalqaro hamkorlikni o'zida mujassam etgan kompleks va hamkorlikka asoslangan yondashuvni talab qiladi. Uyushgan jinoyatchilik keltirib chiqaradigan murakkab dinamika va muammolarni hal qilish orqali jamiyatlar o'z xavfsizligini ta'minlashi, qonun ustuvorligini ta'minlashi va fuqarolarning farovonligini himoya qilishi mumkin. Birlashgan va kelishilgan sa'y-harakatlar

orqaligina biz uyushgan jinoyatchilik balosiga qarshi samarali kurashishimiz va kelajak avlodlar uchun xavfsizroq va bardoshli dunyo yaratishimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.Криминалистика: Олий уқув юртлари талабалари учун дарслик
Муаллифлар: Абдумажидов ва бошқ- ~ Т.: “Адолат”, 2003 - 362 б.3.2.
- 2.Uyushgan guruhlar tomonidan sodir etilgan jiniyatlarni kvalifikatsiya qilish.
I.A.Sottiyev. O'zbekiston Respublikasi Ichki Ishlar Vazirligi Akademiyasi. Toshkent-2012.
- 3.A structured methodical process for populating a crime script of organized crime activity using OSINT. Spencer P. Chainey; Arantza Alonso Berbotto. 2021.
- 4.Effective methods to combat transnational organized crime in criminal justice processes. Bruce G. Ohr.
- 5.Меретуков Г.М “Криминалистическое обеспечение расследования преступлений, совершаемых организованными преступными группами” Краснодар-2010. С. 212.)